

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 23 stycznia 1981 r.

zmieniające przepisy w sprawie uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin oraz wypłacania zasiłków miesięcznych.

Na podstawie art. 33 ust. 6, art. 93 ust. 3 i art. 134 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. z 1979 r. Nr 18, poz. 111) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 września 1979 r. w sprawie udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej oraz uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin (Dz. U. Nr 21, poz. 124) wprowadza się następujące zmiany:

1) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. 1. Odroczenia zasadniczej służby wojskowej ze względu na prowadzenie gospodarstwa rolnego udziela się poborowemu, jeżeli występują łącznie następujące warunki:

1) prowadzenie gospodarstwa jest uzależnione od osobistej pracy poborowego,

2) w gospodarstwie nie ma innej osoby zdolnej do zastąpienia poborowego przy wykonywaniu podstawowych prac, natomiast zdolni do tych prac członkowie rodziny:

a) pracują w wyuczonym zawodzie lub we własnym gospodarstwie i z tego powodu ich praca w gospodarstwie prowadzonym przez poborowego jest niemożliwa albo

b) nie mieszkają w tej samej miejscowości i założyli własne rodziny, w związku z czym udzielanie przez nich pomocy w podstawowych pracach nie zapewni właściwego prowadzenia gospodarstwa,

3) prowadzenie przez poborowego gospodarstwa rolnego stanowi jedyne źródło jego utrzymania i członków jego rodziny.

2. Członkami rodziny niezdolnymi do zastąpienia poborowego przy wykonywaniu podstawowych prac w gospodarstwie rolnym są żona oraz osoby wymienione w § 7 ust. 1 pkt 1—3, jeżeli:

1) odpowiadają warunkom określonym w § 8 albo

2) nie odpowiadają warunkom określonym w § 8 ze względu na wiek i nie mają umiejętności koniecznych do prowadzenia gospodarstwa rolnego; brak umiejętności stwierdza terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego.

3. Odroczenie zasadniczej służby wojskowej ze względu na prowadzenie gospodarstwa rolnego może być udzielone wyłącznie jednemu członkowi rodziny pracującemu w tym gospodarstwie. Prowadzenie tego samego gospodarstwa może stanowić podstawę do udzielania odroczenia kolejnym poborowym — członkom rodziny, pod warunkiem, że poborowy — członek rodziny, który wcześniej w tym samym gospodarstwie skorzystał z odroczenia z tego samego tytułu, odbywał lub odbył zasadniczą służbę wojskową; odroczenie może być udzielone bez spełnienia tych warunków w wypadku szczególnym, uzasadnionym zdarzeniem losowym, zwłaszcza w razie zdarzenia powodującego kalectwo członka rodziny w wieku poborowym.”;

2) § 5 skreśla się;

3) § 6 i 7 otrzymują brzmienie:

„§ 6. 1. Za jedynego żywiciela rodziny uznaje się poborowego, na którego utrzymaniu pozostają:

1) żona,

2) dzieci własne, przysposobione, pasierbowie oraz dzieci obce wzięte na wychowanie i utrzymanie, w tym także w ramach rodziny zastępczej

— jeżeli jego praca stanowi jedyne źródło ich utrzymania.

2. Za jedynego żywiciela rodziny uznaje się również poborowego, który przyczynia się do utrzymania osób wymienionych w ust. 1, uzyskujących dochód lub pobierających rentę (emeryturę) w wysokości nie przekraczającej kwoty najniższego wynagrodzenia zasadniczego za pełny miesięczny wymiar czasu pracy.

3. Warunek przyczyniania się do utrzymania, o którym mowa w ust. 2, zostaje spełniony, jeżeli:

1) uzyskiwany dochód lub pobierana renta (emerytura) przez żonę lub dzieci — łącznie wynoszą mniej, niż stanowiłaby kwota zasiłków miesięcznych, obliczonych stosownie do przepisów w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin, i

2) różnica pomiędzy kwotą obliczonych zasiłków a łącznym dochodem lub rentą (emeryturą) wynosi co najmniej 10% kwoty najniższego wynagrodzenia zasadniczego za pełny miesięczny wymiar czasu pracy.

4. Poborowego, którego żona uzyskuje dochód lub pobiera rentę (emeryturę) w wysokości przekraczającej kwotę najniższego wynagrodzenia (ust. 2), uznaje się za jedynego żywiciela rodziny, przyczyniającego się do utrzymania dzieci, jeżeli spełniony został warunek określony w ust. 3.

§ 7. 1. Za jedynego żywiciela rodziny uznaje się także poborowego, na którego utrzymaniu pozostają:

1) rodzice i dziadkowie,

2) rodzeństwo,

3) osoba, która wychowywała i utrzymywała poborowego przez okres co najmniej trzech lat przed ukończeniem przez niego 18 roku życia

— jeżeli jego praca stanowi jedyne źródło ich utrzymania, a nie ma innych członków rodziny, którzy mogliby go w tym zastąpić.

2. Za jedynego żywiciela rodziny można uznać również poborowego, który przyczynia się do utrzymania osób wymienionych w ust. 1 pkt 1—3. Przepisy § 6 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.”;

4) w § 8:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żona pozostaje na utrzymaniu poborowego, jeżeli wychowuje co najmniej jedno z dzieci lub rodzeństwa poborowego w wieku do lat 8 i ze względu na konieczność sprawowania opieki nad nimi nie uzyskuje dochodu oraz nie ma możliwości zapewnienia tej opieki w przedszkolu.”

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Rodzice i dziadkowie lub osoba wymieniona w § 7 ust. 1 pkt 3 pozostają na utrzymaniu poborowego, jeżeli:

1) ukończyli: mężczyzna 60 lat, a kobieta 55 lat życia, albo

2) wychowują co najmniej jedno z dzieci lub rodzeństwa poborowego w wieku do lat 8, z jednoczesnym spełnieniem warunków, o których mowa w ust. 1.”

c) w ust. 2 w pkt 2 skreśla się wyrazy: „a nie pobierają stypendium”;

d) w ust. 3:

— wyrazy: „Osoby, o których mowa w § 7” zastępuje się wyrazami: „Żona i dzieci oraz osoby, o których mowa w § 7 ust. 1 pkt 1—3”;

— w pkt 2 po wyrazach: „dotychczasowego zatrudnienia” dodaje się przecinek oraz wyrazy: „z wyjątkiem osób pracujących w gospodarstwach rolnych o areale użytków rolnych do 3 ha łącznie”;

5) w § 12 ust. 2 kropkę zastępuje się średnikiem oraz dodaje wyrazy: „jeden egzemplarz orzeczenia o uznaniu poborowego za jedyne go żywiciela rodziny przesyła się do terenowego organu administracji państwowej, do którego podanie zostało wniesione (§ 9 ust. 2), oraz do wojskowej komendy uzupełnień, właściwej ze względu na miejsce pobytu poborowego.”;

6) treść § 25 oznacza się jako ust. 1 oraz dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Za jedyne go żywiciela rodziny uznaje się również żołnierza odbywającego zasadniczą służbę wojskową, który przed rozpoczęciem tej służby nie był zatrudniony ze względu na pobieranie nauki lub z innych szczególnie uzasadnionych przyczyn.”;

7) w § 26:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Podanie na ustalonym formularzu (§ 9 ust. 3) w sprawach wymienionych w § 25 może wnieść żołnierz lub członek jego rodziny; w podaniu należy wymienić wojskową komendę uzupełnień, która powołała żołnierza do służby wojskowej, datę rozpoczęcia służby, numer (nazwę) jednostki wojskowej, w której żołnierz odbywa służbę, oraz miejsce stacjonowania tej jednostki.”

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu dotychczasowego § 27 ust. 1;

8) § 27 otrzymuje brzmienie:

„§ 27. Jeżeli wskazane w podaniu okoliczności nie są wystarczająco udokumentowane, terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego wzywa niezwłocznie do usunięcia braków, w razie gdy nie może dokonać tego we własnym zakresie. Postępowanie terenowego organu administracji państwowej w celu uzupełnienia dowodów powinno zakończyć się nie później niż przed upływem 14 dni od wniesienia podania.”;

9) w § 28 w ust. 1 dodaje się na końcu zdanie w brzmieniu: „Decyzja w sprawie uznania żołnierza za jedyne go żywiciela rodziny powinna ponadto wymieniać osoby pozostające na jego utrzymaniu.”;

10) w § 29:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Od decyzji, o której mowa w § 28, przysługuje:

1) osobie, która wniosła podanie — odwołanie do terenowego organu administracji państwowej stopnia wojewódzkiego w terminie 14 dni od doręczenia decyzji,

2) szefowi wojewódzkiego sztabu wojskowego — sprzeciw do organu wymienionego w pkt 1 w terminie 14 dni od doręczenia decyzji wojskowemu komendantowi uzupełnień

— za pośrednictwem organu, który wydał tę decyzję.”

b) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. O wniesieniu sprzeciwu szef wojewódzkiego sztabu wojskowego zawiadamia osobę, która wniosła podanie.”;

11) po § 29 dodaje się § 29a w brzmieniu:

„§ 29a. Terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego jest obowiązany przesyłać odwołanie i sprzeciw wraz z aktami sprawy terenowemu organowi administracji państwowej stopnia wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia, w którym je otrzymał, jeżeli w tym terminie nie wydał nowej decyzji w myśl § 29 ust. 2.”;

12) § 30 otrzymuje brzmienie:

„§ 30. 1. Terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego w terminie 7 dni od otrzymania odwołania lub sprzeciwu utrzymuje w mocy lub uchyla zaskarżoną decyzję i wydaje nową decyzję albo przekazuje sprawę organowi, który wydał uchyloną decyzję, do ponownego rozpatrzenia i wydania nowej decyzji w terminie 7 dni.

2. W celu uzupełnienia dowodów w sprawie terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego może przeprowadzić dodatkowe postępowanie albo zlecić jego przeprowadzenie organowi, który wydał decyzję; postępowanie to powinno zakończyć się nie później niż przed upływem 14 dni od otrzymania odwołania lub sprzeciwu.

3. Po zakończeniu postępowania, o którym mowa w ust. 2, nowa decyzja w sprawie powinna być wydana w terminie 3 dni.”;

13) w § 31:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jeden egzemplarz decyzji przesyła się niezwłocznie wraz z aktami sprawę do wojewódzkiego sztabu wojskowego za pośrednictwem wojskowej komendy uzupełnień, właściwej według siedziby terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego, który wydał decyzję. Wojskowa komenda uzupełnień przesyła decyzję do wojewódzkiego sztabu wojskowego w terminie 3 dni od jej otrzymania.”

b) w ust. 2 pkt 1 oraz w pkt 2 lit. a) po wyrazie: „zarządza” dodaje się wyraz: „niezwłocznie”;

14) w § 32 w zdaniu drugim wyrazy: „§ 30 ust. 2” zastępuje się wyrazami: „§ 30 ust. 1”.

§ 2. W rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 września 1979 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin (Dz. U. Nr 21, poz. 125) wprowadza się następujące zmiany:

1) w § 4 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W wypadku, o którym mowa w ust. 1, dotychczasowy stosunek pracy wygasa z dniem złożenia przez pracownika oświadczenia o rezygnacji z powrotu do zakładu pracy lub z dniem podjęcia pracy w innym zakładzie pracy.”

2) w § 6:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Urlop, o którym mowa w ust. 1, nie przysługuje pracownikowi, jeżeli:

- 1) został zwolniony ze służby wojskowej i podjął pracę w tym samym roku kalendarzowym, za który przed rozpoczęciem odbywania służby urlop wykorzystał lub otrzymał ekwiwalent pieniężny, albo
- 2) okres zatrudnienia przed powołaniem do służby wojskowej, podlegającego wliczeniu do okresu pracy, od którego zależy uzyskanie prawa do urlopu, oraz pełnienia służby wojskowej wynosi łącznie mniej niż 12 miesięcy.”

b) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. W wypadku, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, pracownik nabywa prawo do urlopu wypoczynkowego na zasadach określonych w ust. 1 z upływem 12-miesięcznego łącznego okresu zatrudnienia i służby wojskowej.”

3) w § 8 ust. 1 po wyrazach: „przewidziany w art. 120 ust. 1 i 2” dodaje się wyrazy: „oraz art. 121 ust. 1”;

4) § 18 i 19 otrzymują brzmienie:

„§ 18. 1. Zasiłki miesięczne przewidziane w art. 126 ust. 1 ustawy wypłaca się:

- 1) rodzinie poborowego uznanego za jedynego żywiciela rodziny, który został powołany do zasadniczej służby wojskowej — za okres od dnia wcielenia go do jednostki wojskowej do dnia zwolnienia ze służby wojskowej, na podstawie zawiadomienia wojskowego komendanta

uzupełnień o wcieleniu lub zwolnieniu ze służby,

- 2) rodzinie żołnierza uznanego za jedynego żywiciela rodziny, który pozostawiony został w służbie wojskowej — po uprawomocnieniu się decyzji, za okres od dnia wniesienia podania o uznanie za jedynego żywiciela rodziny, nie wcześniej jednak niż od dnia wcielenia do służby, do dnia zwolnienia ze służby wojskowej, na podstawie zawiadomienia szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego o pozostawieniu tego żołnierza w służbie wojskowej.

2. Zasiłki miesięczne z tytułu przyczyniania się żołnierza do utrzymywania członków rodziny uzyskujących dochód oraz pobierających emeryturę lub rentę wypłaca się w wysokości różnicy między sumą zasiłków obliczonych dla tych osób a sumą uzyskiwanego przez nie dochodu oraz pobieranej emerytury lub renty.

3. Przy określeniu wysokości należnych zasiłków miesięcznych przyjmuje się następującą kolejność osób uprawnionych: żona, pierwsze dziecko, kolejne dzieci i inni członkowie rodziny.

4. Zasiłki miesięczne wypłaca się z dołu, poczynając od ostatniego dnia miesiąca, za który przysługują; za okres krótszy niż miesiąc zasiłki wypłaca się w wysokości $\frac{1}{36}$ zasiłku miesięcznego za każdy dzień.

5. W razie zmiany miejsca pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad dwa miesiące przez osobę pobierającą zasiłki organem właściwym do wypłacania tych zasiłków jest terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego, który je przyznał.

6. Tryb uznawania żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin określają odrębne przepisy.

§ 19. 1. Prawo do pobieranych zasiłków wygasa z dniem:

1) ustania warunków uzasadniających uznanie uprawnionego dotychczas członka rodziny za pozostającego na utrzymaniu żołnierza odbywającego zasadniczą służbę wojskową lub ćwiczenia wojskowe,

2) zmiany wysokości uzyskiwanego dochodu albo emerytury lub renty w razie pobierania zasiłków, o których mowa w § 18 ust. 2.

2. Ponadto wygasa prawo do zasiłków:

1) miesięcznych — z dniem zwolnienia żołnierza ze służby wojskowej,

2) dziennych, o których mowa w § 17 ust. 2 — z dniem przeniesienia żołnierza do rezerwy.

3. O zwolnieniu żołnierza ze służby wojskowej (przeniesieniu do rezerwy) wojskowa komenda uzupełnień, w której ewidencji

pozostaje żołnierz, zawiadamia terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego, wypłacający zasiłek.

4. Odzyskanie prawa do zasiłków, jak również zmiana ich wysokości wymaga wydania nowej decyzji na wniosek albo z urzędu.”;

5) po § 19 dodaje się § 19a — 19d w brzmieniu:

„§ 19a. 1. Osoby pobierające zasiłki są obowiązane do niezwłocznego zawiadomienia organów wypłacających zasiłki o wszelkich zmianach mających wpływ na prawo do zasiłku lub jego wysokość.

2. Osoby, które świadomie podały nieprawdziwe dane w celu uzyskania nie przysługującego im zasiłku lub uzyskania zasiłku w wyższym wymiarze albo nie zawiadomiły o okolicznościach powodujących wygaśnięcie prawa do zasiłku, są obowiązane do zwrotu pobranego zasiłku lub jego części.

§ 19b. 1. Dzieciom uprawnionym do świadczeń alimentacyjnych na podstawie prawomocnego wyroku, postanowienia sądu w sprawie o rozwód lub zarządzenia tymczasowego w sprawie o alimenty albo ugody zawartej przed sądem od żołnierza odbywającego zasadniczą służbę wojskową przysługują zasiłki w wysokości świadczeń alimentacyjnych, nie wyższej jednak niż kwota zasiłków miesięcznych przewidziana dla analogicznej liczby osób.

2. Zasiłki, o których mowa w ust. 1, wypłacają terenowe organy administracji państwowej stopnia podstawowego na wniosek osoby uprawnionej do świadczeń alimentacyjnych lub jej opiekuna albo żołnierza zobowiązanego do tych świadczeń.
3. Zasiłki przysługują począwszy od następnego miesiąca kalendarzowego po powołaniu żołnierza do służby wojskowej do końca miesiąca, w którym żołnierz został zwolniony ze służby. Jeżeli żołnierz został zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych w czasie odbywania służby wojskowej, zasiłki przysługują z dniem powstania obowiązku świadczeń.
4. Osobom, o których mowa w ust. 1, nie przysługuje prawo do jednoczesnego korzystania ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

5. Przepisy § 19 ust. 3 i 4 oraz § 19a stosuje się odpowiednio.

§ 19c. 1. Żołnierzom uznanym za jedynych żywicieli rodzin oraz ich małżonkom, jak również żołnierzom samotnym zawieszają się w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej spłaty pożyczek gotówkowych udzielonych przez powszechną kasę oszczędności lub banki spółdzielcze oraz kredytów bankowych na zakup artykułów przemysłowych i zapłatę należności za usługi.

2. Pożyczki i kredyty, o których mowa w ust. 1, w okresie zawieszenia ich spłaty nie podlegają oprocentowaniu.

§ 19d. 1. Członkom rodziny żołnierza uznanego za jedyne go żywiciela rodziny, pobierającym zasiłki miesięczne, przysługują bony towarowe, uprawniające do zakupu towarów podlegających reglamentacji, jeżeli osoby te nie otrzymują ich z innego tytułu.

2. Bony towarowe przysługują również żołnierzom i członkom ich rodzin pobierającym zasiłki dzienne w wypadkach, o których mowa w § 14 i 17.”;

6) w § 22 ust. 2 wyrazy: „§ 6 ust. 1 i 2” zastępuje się wyrazami: „§ 6 ust. 1, 2 i 4”;

7) w § 24 ust. 1:

- a) wyrazy: „Absolwentowi, który w czasie odbywania długotrwałego przeszkolenia wojskowego ukończył z wynikiem pomyślnym szkolenie i odbył praktykę w jednostce wojskowej” zastępuje się wyrazami: „Absolwentowi, który ukończył z wynikiem pomyślnym długotrwałe przeszkolenie wojskowe”;

b) po wyrazach: „§ 12” dodaje się wyrazy: „§ 19b — 19d”;

8) w § 28:

- a) dotychczasową treść § 28 oznacza się jako ust. 1 i w ustępie tym po wyrazach: „§ 19” dodaje się wyrazy: „§ 19a”;

b) dodaje się ust. 2 i 3 w brzmieniu:

„2. Członkom rodzin absolwentów, o których mowa w ust. 1, pobierającym zasiłki dzienne, przysługuje uprawnienie określone w § 19d ust. 1.

3. Przepis § 19d ust. 2 stosuje się odpowiednio do absolwentów zwolnionych z krótkotrwałego przeszkolenia wojskowego oraz członków ich rodzin pobierających zasiłki dzienne w wypadkach, o których mowa w § 14.”;

9) w § 29 po wyrazach: „§ 19” dodaje się wyrazy: „§ 19a”;

10) w § 30 po wyrazach: „§ 12” dodaje się wyrazy: „§ 19b — 19d”;

11) w § 31:

- a) w ust. 2 po wyrazach: „na ćwiczenia w obronie cywilnej” spójnik „i” zastępuje się przecinkiem oraz dodaje wyrazy: „trwające w sposób ciągły dłużej niż jeden dzień, oraz osób powołanych na ćwiczenia w jednostkach przewidzianych do militaryzacji w wymiarze ćwiczeń wojskowych żołnierzy rezerwy, jak również do”, a po wyrazach: „§ 19” dodaje się wyrazy: „§ 19a”;

b) w ust. 3 po wyrazach: „w obronie cywilnej” dodaje się wyrazy: „oraz w jednostkach przewidzianych do militaryzacji w wymiarze ćwiczeń wojskowych żołnierzy rezerwy”.

§ 3. 1. Zakończone przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia ostateczną decyzją sprawy o uznanie za jedynych żywicieli rodzin:

- 1) żołnierzy zasadniczej służby wojskowej,
- 2) studentów i absolwentów szkół wyższych odbywających długotrwałe przeszkolenie wojskowe

— podlegają ponownemu rozpatrzeniu na wniosek osób zainteresowanych, jeżeli żołnierze ci (studenci, absolwenci) nadal odbywają służbę (przeszkolenie) wojskową, z tym że prawo do świadczeń przysługuje za okres od dnia złożenia wniosku.

2. Członkom rodzin żołnierzy zasadniczej służby wojskowej oraz studentów i absolwentów szkół wyższych, odbywających długotrwale przeszkolenie wojskowe, uznanych w czasie pełnienia służby wojskowej za jedynych żywicieli rodzin, którzy w dniu wejścia w życie rozporządzenia pełnią nadal czynną służbę wojskową, wypłaca się — niezależnie od bieżących zasiłków miesięcznych — jednorazowo zasiłki miesięczne za okres od dnia wniesienia podania o przyznanie zasiłków, nie wcześniej jednak niż od dnia wcielenia do służby, do dnia uprawomocnienia się decyzji o uznaniu za jedynego żywiciela rodziny, jeżeli zasiłki za ten okres nie zostały im wypłacone.

§ 4. Minister Obrony Narodowej ogłosi w drodze obwieszczenia jednolity tekst:

- 1) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 września 1979 r. w sprawie udzielania odroczeń zasadniczej służby wojskowej oraz uznawania poborowych i żołnierzy za jedynych żywicieli rodzin,
- 2) rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 września 1979 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin

— z uwzględnieniem zmian wynikających z niniejszego rozporządzenia, z zachowaniem ciągłej numeracji paragrafów, ustępów, punktów i liter.

§ 5. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1981 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Pińkowski*